

ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ № 3

ДО

ПРАВИЛ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ МАЙНА
[крім залізничного, наземного, повітряного, водного транспорту
(морського внутрішнього та інших видів водного транспорту),
вантажів та багажу (вантажобагажу)] № 07

КИЇВ - 2014

Додаток № 3
до Правил добровільного страхування майна
[крім залізничного, наземного, повітряного,
водного транспорту (морського внутрішнього
та інших видів водного транспорту),
вантажів та багажу (вантажобагажу)]

**ОСОБЛИВІ УМОВИ
ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ
БУДІВЕЛЬНИХ (МОНТАЖНИХ) РОБІТ**

ЗМІСТ

Терміни та визначення	4
1. Загальні положення	6
2. Предмет договору страхування	6
3. Страхові ризики та страхові випадки	6
4. Виключення із страхових випадків і обмеження страхування	7
5. Порядок укладання договорів страхування	9
6. Порядок визначення страхових сум. Франшиза	10
7. Страхові тарифи. Страхові платежі	11
8. Строк та місце дії договору страхування	12
9. Права та обов'язки сторін	13
10. Дії Страхувальника у разі настання страхового випадку	16
11. Перелік документів, що підтверджують настання страхового випадку та розмір збитків	16
12. Визначення розміру збитку і страхового відшкодування	17
13. Порядок і умови здійснення страхових виплат	19
14. Причини відмови у страховій виплаті	19
15. Умови припинення дії договору страхування	20
16. Порядок вирішення спорів	21
17. Особливі умови	21
Зауваження 01. Зауваження до страхування від ризиків стихійних явищ (до п. 3.3.3 Особливих умов)	23
Зауваження 02. Зауваження до страхування від ризику пошкодження водою (до п.3.3.4 Особливих умов)	25
Зауваження 03. Зауваження до страхування від ризику протиправних дій третіх осіб (до п.3.3.5 Особливих умов)	26
Зауваження 04. Зауваження до страхування від ризику страйків і масових заворушень (до п.4.2.4 Особливих умов)	27

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

В цьому розділі наведені терміни, що використовуються в цих Особливих умовах і вживаються в такому значенні.

Страховик – Товариство з додатковою відповідальністю страхова компанія "НАФТАГАЗСТРАХ».

Страхувальник – дієздатна фізична або юридична особа (замовник, підрядник, субпідрядник і та інше), яка уклала зі Страховиком договір страхування та здійснює (замовляє, фінансує) будівельні (монтажні) роботи або інші роботи по зведенню об'єктів будівництва.

Вигодонабувач – фізична або юридична особа, яка може зазнати збитків в результаті настання страхового випадку та визначена Страхувальником у договорі страхування як особа, яка має право отримати страхове відшкодування у разі настання страхового випадку.

Договір страхування – письмова угода між Страхувальником і Страховиком, згідно з якою Страховик бере на себе зобов'язання у разі настання страхового випадку виплатити Страхувальнику або Вигодонабувачу страхове відшкодування, а Страхувальник зобов'язується сплатити у визначені строки страховий платіж та виконувати інші умови договору страхування.

Страхова сума – грошова сума, в межах якої Страховик відповідно до умов договору страхування зобов'язаний провести виплату страхового відшкодування при настанні страхового випадку.

Страховий платіж (страховий внесок, страхова премія) – плата за страхування, яку Страхувальник зобов'язаний внести Страховику згідно з договором страхування.

Страховий тариф – ставка страхового платежу з одиниці страхової суми за визначений період страхування.

Франшиза – частина збитків, що не відшкодовується Страховиком згідно з договором страхування.

Страхове відшкодування – грошова сума, в межах встановленої договором страхування страхової суми, яку Страховик відповідно до умов договору страхування виплачує Страхувальнику або Вигодонабувачу у разі настання страхового випадку.

Ліміт страхового відшкодування – граничний розмір страхового відшкодування (обмежений певною частиною страхової суми), що за згодою сторін може встановлюватись за окремим ризиком, страховим випадком та/або за одним або декількома застрахованими об'єктами.

Територія страхування – будівельний майданчик, будинки або приміщення в будинках, а також земельні ділянки, на яких розташовані застраховані об'єкти.

Об'єкт будівництва – окремий будинок або споруда (з усім устаткуванням, що до них відноситься, інструментом і реманентом, галереями, естакадами; внутрішніми інженерними мережами водопостачання, каналізації, газопроводу, теплопроводу, електропостачання, радіофікації; підсобними і допоміжними надвірними будівлями, благоустроєм та іншими роботами і витратами), на будівництво, реконструкцію яких складені окремо проект і кошторис.

Договір підряду у будівництві – договір (контракт) у будівництві, що передбачає взаємні зобов'язання сторін у процесі будівництва (реконструкції, технічного переозброєння і капітального ремонту) об'єктів виробничого і невиробничого призначення (далі – **підрядний контракт**).

Замовник – особа, яка замовляє виконання робіт (послуг) на будівництво об'єктів, укладає підрядний контракт, контролює вартість, строки, якість виконаних робіт та здійснює їх оплату. У ролі замовника може бути інвестор або за його дорученням інші фізичні та юридичні особи.

Підрядник – юридична особа, яка укладає договір підряду на будівництво (проектування) об'єктів, відповідно до визначених у ньому умов, виконує передбачені договором підряду роботи і передає їх замовникові.

Будівельний майданчик – земельна ділянка, яка відведена у встановленому порядку для забудови і спорудження об'єкта будівництва.

Будівельні роботи – роботи, передбачені в збірниках ресурсних елементних кошторисних норм на будівельні роботи, в тому числі з розбирання будівельних конструкцій, що виконуються при реконструкції і технічному переоснащенні підприємств, будівель і споруд.

Монтажні роботи – роботи, передбачені в збірниках ресурсних елементних кошторисних норм на монтаж устаткування, в тому числі демонтаж устаткування, установок, машин та пристроїв, що здійснюється при реконструкції і технічному переоснащенні діючих підприємств, будівель і споруд.

Пусконаладжувальні роботи – роботи, тривалістю не більше 4 (чотирьох) тижнів, якщо інше не передбачено договором страхування, що починаються з дати початку пуску, випробувань, налагоджування та тестування об'єктів будівельних (монтажних) робіт та закінчуються не пізніше дати прийому об'єкта в експлуатацію.

Знищення застрахованого об'єкта – втрата експлуатаційних споживчих якостей об'єкта, внаслідок чого унеможлиблюється їх відновлення і подальше використання об'єкту за прямим призначенням чи витрати на відновлення дорівнюють вартості об'єкту або її перебільшують.

Пошкодження застрахованого об'єкта – часткова втрата об'єктом своїх експлуатаційних якостей, що можуть бути відновлені з подальшим використанням об'єкта за прямим призначенням.

Знос майна – втрата вартості майна порівняно з вартістю нового майна, зумовлена частковою або повною втратою первинних технічних та технологічних якостей майна.

Період повного припинення робіт – період, коли відбувається припинення будівельних (монтажних) робіт на невизначений час і консервація об'єктів незавершеного будівництва, в тому числі через припинення фінансування.

Період тимчасового припинення робіт – період, коли відбувається тимчасове, до 3 (трьох) місяців, зупинення будівельних (монтажних) робіт через зупинення фінансування, перепроекування, з інших причин.

Витрати на розчищення території – витрати необхідні для приведення території проведення будівельних (монтажних) робіт після страхового випадку в стан, придатний для проведення відновлювальних робіт та продовження будівельних (монтажних) робіт, а саме: витрати на розчищення території від уламків (залишків) майна, пошкодженого в результаті страхового випадку, включаючи витрати на знос, вивезення та видалення пошкоджених будівельних (монтажних) або інших застрахованих об'єктів; витрати на вивезення та видалення сміття, що утворилося в результаті настання страхового випадку, та інші витрати, узгоджені зі Страховиком.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Особливі умови добровільного страхування будівельно-монтажних ризиків (далі – **Особливі умови**) розроблені відповідно до вимог Цивільного кодексу України, Закону України "Про страхування" та інших законодавчих актів України.
- 1.2. Страховик на умовах цих Особливих умов укладає договори добровільного страхування будівельних (монтажних) робіт (далі – **договори страхування**) зі Страхувальником.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

- 2.1. **Предметом договору страхування** за цими Особливими умовами є майнові інтереси Страхувальника (Вигодонабувача), що не суперечать законодавству України, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном при проведенні будівельних (монтажних) робіт.
- 2.2. **Страхуванню за цими Особливими умовами підлягають:**
 - 2.2.1. будівельні роботи, включаючи будівельні матеріали і обладнання, що поставляються замовником;
 - 2.2.2. монтажні роботи, включаючи матеріали, устаткування і послуги, надані замовником;
 - 2.2.3. устаткування будівельного (монтажного) майданчика (тимчасові будинки і споруди, складські приміщення, риштування, інженерні комунікації, під'їзні шляхи і т.ін.) згідно переліку, що додається до договору страхування;
- 2.3. **Додатково за цими Особливими умовами підлягають страхуванню:**
 - 2.3.1. об'єкти, що знаходяться на будівельному (монтажному) майданчику або в безпосередній близькості до нього, та належать замовнику або підряднику, за винятком об'єктів, вказаних у п.2.2.3 цих Особливих умов;
 - 2.3.2. будівельні машини й обладнання: землерийна техніка й устаткування (бульдозери, екскаватори тощо), шляхобудівельна техніка (скрепери, асфальтоукладачі тощо), будівельна техніка й обладнання для проведення будівельних (монтажних) робіт, закріплені на об'єкті будівництва (баштові крани, підйомники, бетоно-розчинозмішувачі тощо) і т.ін.;
 - 2.3.3. витрати на розчищення території страхування від уламків (залишків) майна, що постраждало в результаті страхового випадку.

3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА СТРАХОВІ ВИПАДКИ

- 3.1. **Страховий випадок** – подія, передбачена договором страхування, що відбулася і з настанням якої виникає обов'язок Страховика здійснити виплату страхового відшкодування Страхувальнику або Вигодонабувачу.
- 3.2. **Подія, зазначена в п.3.3 цих Особливих умов, вважається страховим випадком, якщо є прямий, безпосередній зв'язок між настанням цієї події і знищенням, пошкодженням чи втратою застрахованих об'єктів.**
- 3.3. **Страховий ризик** – подія, на випадок якої провадиться страхування і яка має ознаки **ймовірності та випадковості настання**, а саме – знищення, пошкодження або втрата застрахованих об'єктів в результаті таких подій:
 - 3.3.1. **вогонь** (пожежа, вибух, удар блискавки):
 - а. **пожежа** – процес горіння з відкритим полум'ям або без нього (тління) поза місцями, що спеціально для цього призначені, що може розповсюджуватися спонтанно та довільно і виділення диму в результаті пожежі або тління та яке виникло внаслідок природних та техногенних причин;
 - б. **вибух** – спонтанне вивільнення великої кількості енергії за короткий період часу внаслідок пожежі, природних сил та техногенних причин. Вибух

резервуара (казана, трубопроводу тощо) вважається вибухом тільки в тому випадку, коли стінки цього резервуара ушкоджені в такому обсязі, що відбувається раптове вирівнювання тиску усередині і зовні резервуара;

в. **удар блискавки** – вплив атмосферного електричного розряду, а також удар кульової блискавки;

Ризики (пожежа, вибух) передбачені цим пунктом Особливих умов, що виникли внаслідок протиправних дій третіх осіб не визнаються страховим ризиком "вогонь".

3.3.2. **падіння пілотованих літальних об'єктів або їхніх частин** – падіння на застраховані об'єкти пілотованого літального апарату, його частин, уламків, вантажу чи багажу (предметів) з них, що ним перевозиться, чи вилив рідин з нього;

3.3.3. **стихійні явища**: землетрус; зсув; обвал, каменепад; сель, лавина; град, злива, тиск снігу; буря, шторм, ураган, смерч; паводок, повінь, підтоплення; інші надзвичайні руйнуючі явища природи, якщо вони передбачені договором страхування, відповідно до Зауваження 01;

3.3.4. **пошкодження водою** – пошкодження водою, парами і рідинами з водопровідних, каналізаційних, опалювальних систем і систем пожежогасіння, відповідно до Зауваження 02;

3.3.5. **протиправні дії третіх осіб** – крадіжка, грабіж, розбій, умисне чи необережне знищення або пошкодження застрахованого об'єкта, в тому числі шляхом підпалу, відповідно до Зауваження 03;

3.3.6. **помилки робітників та дефекти матеріалів і конструкцій**: помилки робітників при проведенні будівельних (монтажних) робіт в результаті ненавмисно проявлених незграбності, недбалості; дефекти матеріалів та конструкцій, що мали заводський брак, але були виявлені після укладання договору страхування;

3.3.7. **наїзд транспортних засобів** – безпосередній контакт застрахованого об'єкта (наїзду на нього) з транспортними засобами, що не призначені для використання винятково в межах будівельного (монтажного) майданчика;

3.3.8. **інші аварійні події** – аварійні події на будівельному (монтажному) майданчику, що не виключені цими Особливими умовами та договором страхування, а саме: вплив електроенергії у вигляді короткого замикання, електричної дуги, перевантаження електромережі і т.ін.; підвищеного і зниженого тиску; пошкодження внаслідок дії відцентрової сили; розривів тросів і ланцюгів, пошкодження частинами, що обвалюються чи падають, пошкодження будівельними машинами, що падають (перекидаються); інших аварійних подій на будівельному (монтажному) майданчику, якщо вони передбачені договором страхування.

3.4. Договір страхування може бути укладений за сукупністю або у будь-якій комбінації страхових ризиків, передбачених п.3.3 цих Особливих умов. Кожний з них вважається застрахованим лише в тому випадку, якщо він передбачений в договорі страхування.

4. ВИКЛЮЧЕННЯ ІЗ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ І ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

4.1. **Не підлягають відшкодуванню** збитки, що виникли:

4.1.1. від дії **вибуху**:

а. внаслідок ушкодження механізмів із двигунами внутрішнього згорання при вибухах (детонаціях), що виникають у камерах згорання;

б. внаслідок проведення вибухових робіт;

в. завданого вакуумом чи розріджуванням газу в резервуарі;

- г. динаміту чи інших вибухових речовин, якщо інше не передбачено договором страхування. Під вибуховими речовинами розуміються хімічні сполуки чи суміші речовин, спроможні до швидкої хімічної реакції, що супроводжується виділенням великої кількості тепла і газів, та спеціально призначені для проведення вибухів в тій чи іншій формі
- 4.1.2. внаслідок **помилки робітників**, що не призвели до знищення або пошкодження справних частин застрахованих об'єктів, а саме – витрати на усунення помилок при проведенні будівельних (монтажних) робіт;
- 4.1.3. внаслідок **помилки робітників** при проведенні вибухових робіт, якщо інше не передбачено договором страхування;
- 4.1.4. внаслідок **дефектів матеріалів і конструкцій**, що не призвели до знищення або пошкодження справних частин застрахованих об'єктів, а саме – витрати на заміну, ремонт дефектного матеріалу при проведенні будівельних (монтажних) робіт.
- 4.2. **Не визнаються страховими випадками** події, що сталися внаслідок:
- 4.2.1. впливу ядерної енергії в будь-якій формі;
- 4.2.2. війни, громадянської війни, революції, повстання або в результаті цих дій, актів цивільної непокорності та події, спричиненої ними, а також актів агресії з боку держави, що перебуває у стані війни, або спрямованих на таку державу;
- 4.2.3. дій терористів або будь-якої особи на політичному підґрунті.
- 4.2.4. ризику страйків і масових заворушень, якщо інше не передбачено договором страхування, відповідно до Зауваження 04;
- 4.2.5. вилучення, конфіскації, ревізії, арешту або знищення застрахованих об'єктів за розпорядженням державних органів, заборони владою проведення робіт;
- 4.2.6. стихійних явищ – у разі оголошення території страхування до моменту укладання договору страхування зоною стихійного лиха;
- 4.2.7. осідання ґрунту через порушення технологічного процесу будівництва;
- 4.2.8. дій Страхувальника (Вигодонабувача), їх робітників або представників в стані алкогольного сп'яніння, під впливом наркотичних чи токсичних речовин;
- 4.2.9. вчинення Страхувальником (Вигодонабувачем), його представниками або робітниками навмисного злочину;
- 4.2.10. помилок у проведенні будівельних (монтажних) робіт, дефектів матеріалів і конструкцій, що були відомі Страхувальнику (Вигодонабувачу), його робітникам або представникам до настання страхового випадку, але про які не було письмово повідомлено Страховика;
- 4.2.11. невиконання Страхувальником або його представниками правил техніки безпеки і проведення будівельних (монтажних) і інших робіт на застрахованих об'єктах будівництва (монтажу);
- 4.2.12. внутрішніх поломок машин та/або електричного обладнання, що використовуються для будівництва (монтажу), тобто пошкоджень, що не викликані зовнішніми чинниками;
- 4.2.13. пошкоджень, безпосередньо викликаних постійним впливом експлуатаційних факторів або природних процесів (зносу, вібрації, видалення або послаблення несучих або опорних конструкцій (елементів), корозії, окислення, шумування, гниття, самозаймання, усухи тощо);
- 4.2.14. повного чи тимчасового припинення робіт;
- 4.2.15. помилок, допущених при проектуванні;
- 4.2.16. експериментальних чи дослідницьких робіт;
- 4.2.17. дій гризунів та інших шкідників.

- 4.3. За цими Особливими умовами **страхування не поширюється** на:
- 4.3.1. розкрадання частин застрахованого об'єкта під час страхового випадку за застрахованими ризиками, у разі відсутності страхування за ризиком протиправні дії третіх осіб (п.3.3.5 цих Особливих умов);
 - 4.3.2. непрямі збитки будь-якого характеру, включаючи втрачену вигоду, неустойки (штрафи, пені), збитки внаслідок прострочень, порушення, скасування договорів (контрактів), адміністративні штрафи, пов'язані з виконанням Страхувальником (Вигодонабувачем) будівельних (монтажних) робіт, що були наслідком страхового випадку;
 - 4.3.3. завдання шкоди життю та/або здоров'ю робітників Страхувальника (Вигодонабувача) чи інших організацій, зайнятих у виконанні робіт на будівельному (монтажному) майданчику на підставі підрядних контрактів;
 - 4.3.4. втрату, знищення або пошкодження майна Страхувальника, що не має відношення до будівельних (монтажних) робіт, якщо інше не передбачено договором страхування;
 - 4.3.5. втрату, знищення або пошкодження майна робітників Страхувальника або іншої організації, зайнятої будівельними (монтажними) роботами;
 - 4.3.6. втрату, знищення або пошкодження грошових коштів, дорогоцінних металів, каменів, планів, креслень, фотографій, зразків, макетів, цінних паперів, бухгалтерських та інших документів;
 - 4.3.7. втрату, знищення або пошкодження (псування) пальних і мастильних матеріалів, хімікатів, охолоджувальних рідин і інших допоміжних матеріалів, продукції, виробленої чи оброблюваної застрахованими об'єктами;
 - 4.3.8. збитки від недостачі, що були виявлені лише в ході інвентаризації;
 - 4.3.9. пошкодження, за які несе відповідальність постачальник, виробник в силу закону;
 - 4.3.10. додаткові затрати, пов'язані із застосуванням Страхувальником надбавок до заробітної плати за понадурочну роботу, роботу в нічний час, в офіційні неробочі дні або за термінову доставку, якщо інше не передбачено договором страхування;
 - 4.3.11. завдання шкоди навколишньому середовищу;
 - 4.3.12. пошкодження або знищення об'єкту, що знаходяться на будівельному (монтажному) майданчику або в безпосередній близькості до нього, внаслідок проведення монтажних робіт, якщо його не застраховано за договором страхування;
 - 4.3.13. інші випадки, не пов'язані безпосередньо з виконанням будівельних (монтажних) і пусконаладжувальних робіт.
- 4.4. Договором страхування також можуть бути передбачені додаткові виключення із страхових випадків, що не суперечать чинному законодавству України та цим Особливими умовами.

5. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ СТРАХУВАННЯ

- 5.1. Для укладання договору страхування Страхувальник подає Страховику письмову заяву за формою, встановленою Страховиком. Така заява є невід'ємною частиною договору страхування.
- 5.2. При укладанні договору страхування Страховик має право запросити у Страхувальника баланс або довідку про фінансовий стан, підтверджені аудитором (аудиторською фірмою), підрядний контракт, копію ліцензії на здійснення будівельних робіт, проектно-кошторисну документацію та інші документи, необхідні для оцінки страхового ризику.

- 5.3. При укладанні договору страхування Страхувальник зобов'язаний повідомити Страховика про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику стосовно об'єкта, що приймається на страхування.
- 5.4. **Обставинами, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику є:**
- 5.4.1. факти настання збитків Страхувальника, причиною яких були події аналогічні ризикам, що приймаються на страхування, які виникали за останні п'ять років, що передували року укладання договору страхування;
- 5.4.2. передача майна в оренду чи заставу, перехід майна до іншої особи;
- 5.4.3. переміщення майна між кількома будівельними (монтажними) об'єктами;
- 5.4.4. допущені помилки у проведенні будівельних (монтажних) робіт, відомі дефекти матеріалів і конструкцій;
- 5.4.5. обставини та факти, що зазначені в письмовій заяві на страхування;
- 5.4.6. обставини, які змінилися настільки, що, якби вони були відомі при укладанні договору страхування, то договір страхування взагалі не був би укладений Страховиком чи був би укладений на умовах, що значно б відрізнялися від раніше узгоджених;
- 5.4.7. інші обставини, що передбачені договором страхування.
- 5.5. Факт укладення договору страхування може посвідчуватися страховим свідоцтвом (сертифікатом, полісом), що є формою договору страхування.
- 5.6. При необхідності внесення змін та доповнень до договору страхування укладається додаткова угода.

6. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ СТРАХОВИХ СУМ. ФРАНШИЗА

- 6.1. **Страхова сума** встановлюється за згодою сторін договору страхування в межах вартості об'єкта, що страхується, на підставі документів, що це підтверджують.
- 6.2. **Вартість об'єкта, що страхується**, визначається виходячи:
- 6.2.1. за будівельними роботами (п.2.2.1 цих Особливих умов) – з повної проектної (кошторисної) вартості будівельних робіт по їх завершенні, включаючи підготовчі роботи, вартість будівельних матеріалів і конструкцій, витрати на заробітну плату, витрати на перевезення, митні збори, інші витрати, передбачені проектною (кошторисною) документацією, а також вартість матеріалів і обладнання, що поставляються замовником;
- 6.2.2. за монтажними роботами (п.2.2.2 цих Особливих умов) – з повної проектної (кошторисної) вартості кожного об'єкта, що страхується, після завершення монтажу, включаючи устаткування, що монтується витрати на перевезення, митні збори, витрати з монтажу, інші витрати, передбачені проектною (кошторисною) документацією, а також матеріали, устаткування і послуги, надані замовником;
- 6.2.3. за устаткуванням будівельного (монтажного) майданчика (п.2.2.3 цих Особливих умов) – з повної проектної (кошторисної) вартості кожного об'єкта, що страхується;
- 6.2.4. за об'єктами, що знаходяться на будівельному (монтажному) майданчику (п.2.3.1 цих Особливих умов) і будівельними машинами й обладнанням (п.2.3.2 цих Особливих умов) – з їх дійсної вартості;
- 6.3. Страхова сума за витратами на розчищення території страхування від уламків (п.2.3.3 цих Особливих умов) встановлюється окремо від страхових сум, визначених в п.6.2 цих Особливих умов, і не може перевищувати 2% від страхової суми зі страхування будівельних (монтажних) робіт.

- 6.4. Страхова сума може бути встановлена окремо за кожним застрахованим об'єктом або сукупністю об'єктів (груп, категорій майна), зазначених у договорі страхування.
- 6.5. Договором страхування може бути передбачено встановлення лімітів страхового відшкодування по одному ризику, групі ризиків, на один чи декілька страхових випадків протягом строку дії договору страхування.
- 6.6. У разі перевищення страхової суми над вартістю об'єкта, що страхується, на момент укладання договору страхування, Страховик не несе зобов'язання у розмірі перевищення страхової суми над вартістю об'єкта, що страхується.
- 6.7. При встановленні страхової суми нижче вартості об'єкта, що страхується, страхове відшкодування виплачується у розмірі меншому, ніж заподіяні збитки, пропорційно співвідношенню страхової суми до вартості об'єкта, що страхується, (неповне страхування).
- 6.8. У разі підвищення вартості будівництва або цін на монтаж, машини чи обладнання, для уникнення факту неповного страхування, за взаємною згодою сторін договору страхування укладається додаткова угода про збільшення страхової суми з відповідною сплатою страхових платежів.
- 6.9. У договорі страхування сторони можуть обумовити розмір **франшизи**.
- 6.10. Франшиза може встановлюватись окремо по кожному застрахованому об'єкту, страховому випадку (ризику).
- 6.11. Франшиза встановлюється у відсотках від страхової суми або в абсолютному розмірі, що залежить від умов страхування і може бути умовною чи безумовною.
- 6.12. При безумовній франшизі в усіх страхових випадках розмір страхового відшкодування зменшується на розмір франшизи.
- 6.13. При умовній франшизі Страховик не несе зобов'язання за збитки, що не перевищують розмір франшизи, але відшкодовує збитки повністю, якщо розмір збитків перевищує розмір франшизи.
- 6.14. Якщо інше не обумовлено договором страхування, встановлюється безумовна франшиза.
- 6.15. Якщо відбувається декілька страхових випадків, франшиза враховується при розрахунку відшкодування за кожним таким випадком. При цьому стихійне лихо розглядається як один страховий випадок, якщо його тривалість не перевищила 72 години.
- 6.16. Якщо в результаті одного страхового випадку пошкоджується кілька застрахованих об'єктів або груп об'єктів, для яких в договорі страхування передбачені окремі франшизи, то франшизи враховуються при розрахунку відшкодування за кожним об'єктом або групою об'єктів.

7. СТРАХОВІ ТАРИФИ. СТРАХОВІ ПЛАТЕЖІ

- 7.1. Розмір **страхового тарифу** за договором страхування визначається Страховиком на підставі методики визначення страхового тарифу (Додаток № 1 до цих Особливих умов).
- 7.2. **Страховий платіж** розраховується виходячи з розмірів страхової суми та страхових тарифів.
- 7.3. Страховий платіж сплачується одноразово або частинами в передбачені договором страхування строки.
- 7.4. При частковій сплаті страхового платежу, коли він сплачується одноразово, незалежно від причин, Страховик несе зобов'язання щодо виплати страхового відшкодування у тій частині страхової суми, що пропорційна відношенню фактично сплаченого страхового платежу до страхового платежу, визначеного у договорі страхування.

- 7.5. При частковій сплаті чергової частини страхового платежу, незалежно від причин, Страховик несе зобов'язання щодо виплати страхового відшкодування протягом чергового періоду страхування у тій частині страхової суми, що пропорційна відношенню фактично сплаченої частини страхового платежу до частини страхового платежу за період, визначений в договорі страхування.
- 7.6. Страховий платіж може бути сплачений готівкою або шляхом безготівкового перерахування на рахунок Страховика.
- 7.7. Страховий платіж вважається сплаченим з моменту його надходження в касу або зарахування на рахунок Страховика.
- 7.8. Страховик має право вимагати від Страхувальника достроково сплатити несплачену частину страхового платежу або утримати несплачену частину страхового платежу із страхового відшкодування, якщо до дати сплати чергової частини страхового платежу відбувся страховий випадок.
- 7.9. При необхідності подовження строку дії договору страхування в зв'язку з порушенням строку закінчення будівництва (монтажу) за підрядним контрактом і його подовженням укладається додаткова угода до договору страхування та сплачується додатковий страховий платіж.
- 7.10. Страховий платіж не підлягає поверненню у разі припинення договору страхування через закінчення будівельних (монтажних) робіт, обумовлених закінченням будівництва (монтажу) в результаті прискорення робіт за підрядним контрактом.

8. СТРОК ТА МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

- 8.1. Договір страхування може бути укладений на строк, що відповідає:
 - 8.1.1. періоду проведення будівельних (монтажних) робіт згідно з підрядним контрактом;
 - 8.1.2. окремому етапу будівельних (монтажних) робіт, відповідно до локальних кошторисів на виконання робіт;
 - 8.1.3. будь-якому іншому календарному строку.
- 8.2. Договір страхування набирає чинності з моменту внесення страхового платежу або його першої частини, якщо інше не передбачено договором страхування.
- 8.3. Договір страхування припиняє дію о 24 годині дати, визначеної в договорі страхування як дата закінчення його дії, якщо інше ним не передбачено, а також у інших випадках, передбачених цими Особливими умовами.
- 8.4. Подія на випадок якої проведено страхування може бути визнана страховим випадком, якщо вона сталась не раніше початку робіт або повного вивантаження застрахованих об'єктів на будівельному (монтажному) майданчику за договором страхування, при умові повідомлення Страхувальником Страховика про початок робіт або вивантаження.
- 8.5. Дія договору страхування припиняється за тими застрахованими об'єктами, що прийняті або запущені в експлуатацію, з моменту підписання акту прийому-передачі закінченого будівництвом об'єкта, а також по відповідній частині установки або машини у випадку, якщо частина установки або одна машина підлягає пробному випробуванню, або вводиться в експлуатацію, але не пізніше дати, обумовленої договором страхування та строку дії ліцензії на здійснення будівельної діяльності.

Дія договору страхування може поширюватися на період дії післяпускових гарантійних зобов'язань, якщо це передбачено договором страхування.
- 8.6. При сплаті страхового платежу частинами договір страхування діє і Страховик несе зобов'язання за укладеним договором страхування протягом періоду, за який сплачена чергова частина страхового платежу.

- 8.7. При несплаті чергової частини страхового платежу до строку передбаченого договором страхування, незалежно від причин, дія договору страхування припиняється на наступний день після закінчення періоду, за який сплачено страховий платіж.
- 8.8. У разі настання періоду тимчасового припинення робіт договір страхування зупиняє дію одночасно з настанням такого періоду на строк не більше 3 (трьох) місяців, про що Страхувальник має повідомити Страховика.
- 8.8.1. У разі поновлення будівельних (монтажних) робіт протягом 3 (трьох) місяців з дати початку періоду тимчасового припинення робіт, договір страхування поновлює свою дію та строк його дії продовжується на строк, що відповідає строку тимчасового припинення робіт.
- 8.8.2. У разі не поновлення будівельних (монтажних) робіт протягом 3 (трьох) місяців з дати початку періоду тимчасового припинення робіт, договір страхування припиняє свою дію і Страховик повертає частину страхового платежу відповідно до п.15.5 цих Особливих умов, якщо не була укладена додаткова угода згідно з п.8.9 цих Особливих умов.
- 8.9. У разі припинення робіт на строк більше 3 (трьох) місяців може укладатися додаткова угода до договору страхування про зупинення його дії та поновлення після обумовленого строку.
- 8.10. У разі настання періоду повного припинення робіт, договір страхування припиняє дію з дня консервації об'єкта незавершеного будівництва і Страховик повертає частину страхового платежу відповідно до п.15.5 цих Особливих умов.
- 8.11. Договір страхування, укладений на підставі цих Особливих умов, діє тільки на території страхування, зазначеній в договорі страхування. У разі, якщо частина застрахованих об'єктів розташовується окремо від будівельного (монтажного) майданчика, то страхування розповсюджується на ці об'єкти лише в тому разі, якщо це окремо обумовлено в договорі страхування. Якщо застраховані об'єкти вилучаються з території страхування, то Страхувальник зобов'язаний повідомити Страховика не пізніше ніж за 3 (три) робочі дні до моменту зміни фактичного місцезнаходження об'єктів.

9. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

- 9.1. **Страхувальник має право:**
- 9.1.1. ознайомитися з цими Особливими умовами та умовами страхування;
- 9.1.2. призначати Вигодонабувачів для отримання страхового відшкодування, а також замінювати їх до настання страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування;
- 9.1.3. при настанні страхового випадку отримати страхове відшкодування в порядку та в строк, передбачений договором страхування;
- 9.1.4. збільшити за узгодженням із Страховиком в період дії договору страхування розмір страхової суми у разі неповного страхування або коли вартість застрахованого об'єкта збільшилася під час дії договору страхування, шляхом оформлення додаткової угоди до договору страхування зі сплатою додаткового страхового платежу;
- 9.1.5. у випадку зміни обставин, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику пропонувати Страховику змінити умови договору страхування, шляхом укладання додаткової угоди про це. Якщо Страховик відмовляється укласти додаткову угоду, тоді Страхувальник має право припинити дію договору страхування, шляхом надання відповідної письмової заяви Страховику (повернення страхових платежів здійснюється відповідно до п.15.5 цих Особливих умов);

- 9.1.6. припинити дію договору страхування відповідно до цих Особливих умов і законодавства України;
- 9.1.7. отримати інформацію про Страховика відповідно до законодавства України;
- 9.1.8. отримати дублікат договору страхування у разі його втрати;
- 9.1.9. оскаржити в суді відмову Страховика у виплаті страхового відшкодування.
- 9.2. **Страхувальник зобов'язаний:**
 - 9.2.1. своєчасно вносити страхові платежі у розмірі та в строки, що визначені договором страхування;
 - 9.2.2. при укладанні договору страхування надати достовірну інформацію Страховику про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, і надалі інформувати його про будь-яку зміну страхового ризику;
 - 9.2.3. повідомити Страховика про подію, що має ознаки страхового випадку в строк, передбачений договором страхування;
 - 9.2.4. протягом 2 (двох) робочих днів, письмово повідомити Страховика про перехід майнових прав на застраховані об'єкти до іншої особи під час дії договору страхування;
 - 9.2.5. повідомити Страховика про інші діючі договори страхування щодо предмета Договору страхування, зазначених у договорі страхування;
 - 9.2.6. дотримуватися правил техніки безпеки, державних будівельних норм, правил пожежної безпеки, вимог проектної документації, технології та підстав проведення будівельних (монтажних) і пусконаладжувальних робіт, правил експлуатації та обслуговування, інструкцій та положень, що регулюють діяльність Страхувальника, умов підрядного контракту при проведенні будівельних (монтажних) робіт, передбачених ним.
При укладанні Страхувальником підрядного контракту з підрядником покласти на останнього обов'язок виконання умов цього пункту Особливих умов;
 - 9.2.7. надати можливість Страховику протягом строку дії договору страхування здійснити перевірку дотримання Страхувальником обов'язку передбаченого п.9.2.6 цих Особливих умов ;
 - 9.2.8. забезпечити належні засоби охорони застрахованого об'єкта;
 - 9.2.9. вживати необхідні та доцільні заходи щодо запобігання та зменшення збитків, завданих внаслідок настання страхового випадку;
 - 9.2.10. дотримуватися розумних заходів обережності і рекомендацій, передбачених проектною документацією;
 - 9.2.11. у разі настання періоду повного припинення робіт, здійснити консервацію об'єкта незавершеного будівництва;
 - 9.2.12. протягом 2 (двох) робочих днів з початку періоду тимчасового чи повного припинення робіт письмово повідомити Страховика про це;
 - 9.2.13. протягом 2 (двох) робочих днів повідомити Страховику місцезнаходження втрачених застрахованих об'єктів, якщо останні знайдено;
 - 9.2.14. у разі отримання відшкодування збитків від особи, винної у їх заподіянні або третіх осіб, повернути отримане від Страховика страхове відшкодування протягом 5 (п'яти) робочих днів з дня отримання відшкодування від зазначених осіб;
 - 9.2.15. надати протягом 10 (десяти) робочих днів всі документи, необхідні Страховику для висунення регресних вимог до осіб, винних у настанні страхового випадку, з метою отримання від них компенсації за завдані збитки;
 - 9.2.16. виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством України і цими Особливими умовами.

9.3. Страховик має право:

- 9.3.1. отримувати від Страхувальника необхідну інформацію та перевіряти її;
 - 9.3.2. перевіряти стан застрахованих об'єктів на відповідність умовам, зазначеним у заяві на страхування та договорі страхування;
 - 9.3.3. перевіряти виконання Страхувальником робіт, передбачених підрядним контрактом;
 - 9.3.4. протягом строку дії договору страхування здійснювати перевірку дотримання Страхувальником обов'язку, зазначеного в п.9.2.6 цих Особливих умов, та надавати пропозиції щодо зміни невідповідності в дотриманні такого обов'язку;
 - 9.3.5. зупинити дію договору страхування, якщо під час нагляду (інспекції) за предметом Договору страхування виявляться порушення Страхувальником (персоналом) правил та норм безпеки і експлуатації, технологічного процесу або Страхувальник надав пропозиції щодо зміни невідповідностей дотримання певних обов'язків на строк до усунення недоліків, але не більше 3 (трьох) місяців.
Якщо протягом строку, наданого Страховиком, не було усунено недоліки, дія договору страхування припиняється відповідно до п.15.5 цих Особливих умов;
 - 9.3.6. якщо Страхувальник перешкоджає здійсненню перевірок представниками Страховика, останній має право зупинити дію договору страхування на строк до проведення інспекції чи припинити дію договору страхування, якщо протягом 30 (тридцяти) календарних днів Страхувальник не дає можливості провести таку інспекцію;
 - 9.3.7. зробити огляд пошкоджених застрахованих об'єктів, як тільки йому стало відомо про пошкодження, провести власне розслідування для з'ясування причин та розміру збитку;
 - 9.3.8. самостійно з'ясувати причини і обставини настання страхового випадку, а також розміри збитків;
 - 9.3.9. при необхідності, направляти запити до компетентних органів щодо надання відповідних документів та інформації, що підтверджують факт і причини настання страхових випадків;
 - 9.3.10. брати участь в роботі комісії з приймання завершених об'єктів будівництва (монтажу) в експлуатацію;
 - 9.3.11. відмовити у виплаті страхового відшкодування згідно з законодавством України та умовами цих Особливих умов;
 - 9.3.12. припинити дію договору страхування відповідно до цих Особливих умов і законодавства України.
- 9.4. Страховик зобов'язаний:**
- 9.4.1. ознайомити Страхувальника з цими Особливими умовами та умовами страхування;
 - 9.4.2. протягом 2 (двох) робочих днів, як тільки стане відомо про настання страхового випадку, вжити заходів щодо оформлення всіх необхідних документів для своєчасної виплати страхового відшкодування;
 - 9.4.3. при настанні страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування в порядку та в строк, передбачений договором страхування. Страховик несе майнову відповідальність за несвоєчасне здійснення виплати страхового відшкодування шляхом сплати Страхувальнику неустойки (штрафу, пені), розмір якої визначається умовами договору страхування;
 - 9.4.4. відшкодувати витрати, понесені Страхувальником при настанні страхового випадку щодо запобігання або зменшення збитків, якщо це передбачено умовами договору страхування;

- 9.4.5. тримати в таємниці відомості про Страхувальника та його майновий стан за винятком випадків, передбачених законодавством України;
- 9.4.6. виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством України і цими Особливими умовами.
- 9.5. Умовами договору страхування також можуть бути передбачені інші права та обов'язки сторін.

10. ДІЇ СТРАХУВАЛЬНИКА У РАЗІ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ

- 10.1. При настанні події, що в подальшому може визнаватися як страховий випадок, Страхувальник зобов'язаний:
 - 10.1.1. вжити необхідні та доцільні заходи щодо запобігання та зменшення збитків, рятування застрахованого об'єкта, у тому числі забезпечити охорону пошкодженого об'єкта і забезпечити збереження стану предметів, які можуть служити речовим доказом тих або інших причин настання події;
 - 10.1.2. негайно, але не пізніше 1 (однієї) доби, заявити про настання події у відповідні компетентні органи (міністерство внутрішніх справ, державну пожежну охорону, органи державної аварійної служби тощо);
 - 10.1.3. письмово повідомити Страховика про настання події, як тільки це стане можливим, але в будь-якому випадку не пізніше 2 (двох) робочих днів із дня настання події, якщо договором страхування не передбачений інший строк повідомлення. У повідомленні про настання події, що має ознаки страхового випадку повинні бути коротко описані обставини події та характер збитку;
 - 10.1.4. зберегти до прибуття Страховика чи його представника та пред'явити пошкоджені об'єкти чи їх залишки в тому вигляді, в якому вони були після події. Зміна картини збитку припустима тільки, якщо це диктується письмовими вказівками компетентних органів, розуміннями безпеки, зменшенням розміру збитку чи по закінченні 10 (десяти) днів з дня повідомлення Страховика про подію;
 - 10.1.5. забезпечити представнику Страховика можливість безперешкодного огляду місця події, пошкодженого майна, з'ясування причин, розмірів збитку і не створювати перешкод представнику Страховика для участі в будь-яких комісіях, створених для встановлення причин і визначення розміру збитку;
 - 10.1.6. письмово узгодити зі Страховиком порядок розрахунку розміру збитку та не проводити ремонтні роботи до такого узгодження;
 - 10.1.7. надати Страховику всі необхідні документи, зазначені в п.11.1 цих Особливих умов, необхідні для встановлення причин, обставин та наслідків страхового випадку.

11. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ

- 11.1. Для підтвердження причин настання події та її наслідків, визначення розміру збитків, розрахунку суми страхового відшкодування, **Страхувальник зобов'язаний надати Страховику усі необхідні для цього документи, а саме:**
 - 11.1.1. заяви про настання події та виплату страхового відшкодування;
 - 11.1.2. перелік пошкодженого, знищеного або викраденого майна, проведених робіт, з зазначенням їх вартості, підтвердженої бухгалтерськими документами (акти виконаних робіт, підписані на момент настання страхового випадку, акти на списання тощо);
 - 11.1.3. договір страхування;

- 11.1.4. документи, що підтверджують настання та причини події, а також розмір збитків (документи і довідки, видані компетентними органами, копії позовних заяв, рішення суду про відшкодування збитків, кошториси на виконання ремонтно-відновлювальних робіт, погоджені з комісією по розслідуванню страхового випадку, висновки експертних установ тощо);
- 11.1.5. підрядний контракт на проведення будівельних, монтажних робіт та проектну (кошторисну) документацію;
- 11.1.6. за наявності осіб, винних у завданих Страхувальнику (Вигодонабувачу) збитках:
 - а. документ про відшкодування збитків (частини збитків) винною особою – підписаний Страхувальником та винною особою;
 - б. документи від компетентних органів, що підтверджують факт відшкодування, або будь-які документи, що підтверджують відмову чи неможливість відшкодувати збиток, винною особою, за відсутності першого документу;
- 11.1.7. інші документи на запит Страховика, що необхідні для підтвердження настання страхового випадку та розміру збитку.
- 11.2. **Документом, що підтверджує страховий випадок є страховий акт** – документ, що складається Страховиком, який кваліфікує подію як страховий випадок, та в якому зафіксований розмір завданих збитків і сума страхового відшкодування.

12. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ЗБИТКУ І СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

- 12.1. При настанні страхового випадку і визначенні розміру збитку, відшкодуванню підлягають тільки прямі збитки, виключаючи непрямі збитки (упущену вигоду), моральну шкоду тощо. Непрямі збитки вважаться застрахованими і відшкодовуються лише, якщо це передбачено умовами договору страхування.
- 12.2. **Розрахунок розміру збитку** може бути здійснений на підставі:
 - 12.2.1. кошторису, складеного представником Страховика чи Страхувальника;
 - 12.2.2. кошторису чи рахунку виконавця ремонтних робіт;
 - 12.2.3. експертної оцінки.
- 12.3. Кожна зі сторін має право замовити проведення незалежної експертизи, що проводиться за рахунок сторони, що замовляє проведення такої експертизи, за письмовою згодою іншої сторони.
- 12.4. Якщо сторони не можуть дійти згоди відносно розміру завданого збитку чи порядку його розрахунку, Страховиком замовляється експертна оцінка, що є остаточною підставою для визначення розміру збитку.
- 12.5. **Розмір збитку визначається враховуючи:**
 - 12.5.1. за будівельними (монтажними) роботами (п.2.2.1, п.2.2.2 цих Особливих умов) – вартість здійснених робіт відповідно до проектно-кошторисної документації на момент настання події;
 - 12.5.2. за устаткуванням будівельного (монтажного) майданчика (п.2.2.3 цих Особливих умов) – його вартість відповідно до проектно-кошторисної документації на момент настання події;
 - 12.5.3. за об'єктами, що знаходяться на будівельному (монтажному) майданчику (п.2.3.1 цих Особливих умов) і будівельними машинами й обладнанням (п.2.3.2 цих Особливих умов) – їх дійсну вартість на момент укладання договору страхування.
- 12.6. **Розмір збитку визначається** в межах страхової суми (лімітів страхового відшкодування):
 - 12.6.1. при знищенні застрахованого об'єкта – у розмірі вартості об'єкта з урахуванням зносу за час дії договору страхування, за вирахуванням вартості наявних залишків, придатних для подальшого використання;

- 12.6.2. при пошкодженні застрахованого об'єкта – у розмірі відновлювальних витрат;
- 12.6.3. при втраті (крадіжка, грабіж, розбій) застрахованого об'єкта – у розмірі вартості об'єкта на момент укладення договору страхування з урахуванням зносу за час дії договору страхування.
- 12.7. Якщо це передбачено договором страхування **до розміру збитку включаються** витрати, понесені Страхувальником при настанні страхового випадку щодо запобігання або зменшення збитків, але не більше 1% від загальної страхової суми за договором страхування.
- 12.8. При страхуванні витрат на розчищення території страхування від уламків (залишків) майна, що постраждало в результаті страхового випадку (п.2.3.3 цих Особливих умов) **до розміру збитку включається** сума понесених витрат в межах страхової суми за цим предметом Договору страхування.
- 12.9. **Відновлювальні витрати включають:**
- 12.9.1. витрати на матеріали і запасні частини для ремонту (з урахуванням зносу на момент настання страхового випадку), включаючи їх доставку, необхідні для відновлення застрахованого об'єкта до стану, у якому він знаходився на момент настання страхового випадку;
- 12.9.2. витрати на оплату робіт з ремонту, необхідного для відновлення застрахованого об'єкта до стану, у якому він знаходився на момент настання страхового випадку.
- 12.10. **До відновлювальних витрат не включають:**
- 12.10.1. витрати, пов'язані зі змінами або поліпшенням застрахованого об'єкта;
- 12.10.2. витрати, пов'язані з тимчасовим (допоміжним) ремонтом або відновленням;
- 12.10.3. витрати з перебирання обладнання, його профілактичного ремонту та обслуговування, а також інші понад необхідні витрати, здійснені незалежно від страхового випадку.
- 12.11. **Розмір страхового відшкодування визначається, виходячи з розміру збитку з урахуванням:**
- 12.11.1. суми, що відшкодована особою, винною у завданні збитків, або особою, яка їх відшкодовує замість винуватця;
- 12.11.2. розміру збитків, відшкодованих іншим страховиком за цим страховим випадком;
- 12.11.3. страхової суми і обсягу зобов'язань Страховика за договором страхування (з урахуванням проведених виплат страхового відшкодування на день настання страхового випадку);
- 12.11.4. неповного страхування (п.6.7 цих Особливих умов);
- 12.11.5. розміру франшизи, обумовленої договором страхування;
- 12.11.6. інших випадків, передбачених цими Особливими умовами.
- 12.12. Якщо договором страхування передбачено ліміт страхового відшкодування за страховим випадком (одним чи декількома), страхове відшкодування по всіх збитках, причиною яких є той самий страховий випадок (один чи декілька), не може перевищувати такий ліміт (один чи декілька).
- 12.13. Якщо на день настання страхового випадку відносно застрахованого об'єкта діяли договори страхування інших страховиків (подвійне страхування), то страхове відшкодування визначається Страховиком пропорційно співвідношенню розміру страхової суми за укладеним ним договором страхування до загального розміру страхових сум за всіма договорами страхування, що діяли відносно застрахованого об'єкта.

- 12.14. Якщо Страхувальник отримав відшкодування збитку від третіх осіб, Страховик виплачує лише різницю між сумою, що підлягає виплаті за умовами страхування, і сумою, отриманою від третіх осіб.
- 12.15. Сума страхового відшкодування не може бути більшою дійсної вартості об'єктів страхування, здійснених витрат на будівельні (монтажні) роботи, здійснених витрат на розчищення території страхування від уламків (залишків) майна, що постраждало в результаті страхового випадку.

13. ПОРЯДОК І УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ

- 13.1. З моменту отримання всіх необхідних документів Страховик протягом 15 (п'ятнадцяти) робочих днів, якщо інший строк не передбачений договором страхування:
- 13.1.1. складає страховий акт (аварійний сертифікат), в якому зазначаються (додаються) результати огляду пошкодженого застрахованого об'єкта, розрахунки страхового відшкодування, а також рішення щодо його виплати, або
- 13.1.2. приймає обґрунтоване рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування, про що письмово повідомляє Страхувальника протягом 10 (десяти) робочих днів від дня прийняття такого рішення.
- 13.2. Виплата страхового відшкодування здійснюється Страхувальнику або Вигодонабувачу протягом 15 (п'ятнадцяти) робочих днів з дня прийняття рішення про виплату страхового відшкодування, якщо інший строк не передбачений договором страхування.
Днем виплати страхового відшкодування вважається день списання грошей з рахунку Страховика або видачі їх через касу Страховика.
- 13.3. **Страховик має право відстрочити прийняття рішення щодо виплати або відмови у виплаті страхового відшкодування у випадку, коли:**
- 13.3.1. подані документи не дають змоги повністю з'ясувати причини і обставини страхового випадку, розмір збитків, право Страхувальника на одержання відшкодування – до з'ясування таких обставин;
- 13.3.2. справа, що стосується обставин страхового випадку, розміру збитку чи відшкодування перебуває на розгляді суду – до одержання Страховиком рішення суду або ухвали про припинення (закриття) судового провадження, що набрали законної сили, а в разі оскарження в апеляційному чи касаційному порядку – до закінчення розгляду справи;
- 13.3.3. у Страховика виникли сумніви відносно достовірності наданих Страхувальником (Вигодонабувачем) документів – до закінчення перевірки Страховиком, але не більше ніж на 3 (три) місяці з дати надання Страхувальником документів;
- 13.3.4. за страховим випадком або договором страхування порушено кримінальну справу – до зупинення чи закриття досудового слідства органами МВС за кримінальною справою.
- 13.4. Після виплати страхового відшкодування до Страховика в межах фактичних затрат переходить право вимоги, яке Страхувальник або інша особа, що одержала страхове відшкодування, має до особи, відповідальної за завданий збиток.

14. ПРИЧИНИ ВІДМОВИ У СТРАХОВІЙ ВИПЛАТІ

- 14.1. **Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування з таких причин:**
- 14.1.1. вчинення навмисних дій Страхувальником (Вигодонабувачем), спрямованих на настання страхового випадку. Зазначена норма не поширюється на дії, пов'язані

- з виконанням ними громадянського чи службового обов'язку, в стані необхідної оборони (без перевищення її меж) або захисту майна, життя, здоров'я, честі, гідності та ділової репутації;
- 14.1.2. вчинення Страхувальником-фізичною особою або іншою особою, на користь якої укладено договір страхування, умисного злочину, що призвів до страхового випадку;
 - 14.1.3. подання Страхувальником свідомо неправдивих відомостей про предмет Договору страхування або про факт настання страхового випадку;
 - 14.1.4. отримання Страхувальником повного відшкодування збитків від особи, винної у їх завданні;
 - 14.1.5. несвоєчасне повідомлення Страховика про настання страхового випадку без поважних на це причин або створення перешкод у визначенні обставин, характеру та розміру збитків;
 - 14.1.6. не надання документів, передбачених п.11.1 цих Особливих умов;
 - 14.1.7. не повідомлення Страхувальником під час укладання договору страхування про обставини, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику;
 - 14.1.8. не повідомлення Страхувальником про зміну обставин, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику, а в разі якщо повідомлення було зроблено – якщо не було укладено додаткової угоди про включення до страхових випадків зазначених обставин або не було сплачено додаткового страхового платежу, якщо це передбачено такою додатковою угодою;
 - 14.1.9. невиконання або неналежного виконання Страхувальником (Вигодонабувачем) своїх обов'язків, викладених у цих Особливих умов та у договорі страхування;
 - 14.1.10. навмисне невжиття Страхувальником доступних заходів щодо запобігання або зменшення збитків;
 - 14.1.11. невиконання Страхувальником обов'язків, зазначених в п.9.2.6 цих Особливих умов чи невиконання підрядником таких обов'язків, що покладені на нього;
 - 14.1.12. в інших випадках, передбачених законодавством України.
- 14.2. Якщо задоволення вимог Страховика до осіб, відповідальних за завдану шкоду, стало неможливо внаслідок дії чи бездіяльності Страхувальника або Вигодонабувача (наприклад, укладання Страхувальником договору про повне або тимчасове припинення зобов'язання осіб, відповідальних за завдану шкоду), то Страховик вправі відмовити у виплаті страхового відшкодування, а якщо страхове відшкодування вже виплачено – зобов'язати повернути отримане Страхувальником чи Вигодонабувачем страхове відшкодування повністю або у відповідній частині.

15. УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

- 15.1. **Дія договору страхування припиняється та втрачає чинність за згодою сторін, а також у разі:**
- 15.1.1. закінчення строку дії договору страхування;
 - 15.1.2. виконання Страховиком зобов'язань перед Страхувальником у повному обсязі;
 - 15.1.3. несплати Страхувальником страхових платежів у встановлені договором страхування строки;
 - 15.1.4. в інших випадках, передбачених законодавством України.
- 15.2. Дію договору страхування може бути достроково припинено за вимогою Страхувальника або Страховика, якщо це передбачено умовами договору страхування. Про намір достроково припинити дію договору страхування будь-яка сторона зобов'язана повідомити іншу не пізніше, як за 30 (тридцять)

календарних днів до дати припинення дії договору страхування, якщо інше ним не передбачено.

- 15.3. У разі дострокового припинення дії договору страхування за вимогою Страхувальника Страховик повертає йому страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору, з відрахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за цим договором страхування. Якщо вимога Страхувальника обумовлена порушенням Страховиком умов договору страхування, то останній повертає Страхувальнику сплачені ним страхові платежі повністю.
- 15.4. У разі дострокового припинення договору страхування за вимогою Страховика Страхувальнику повертаються повністю сплачені ним страхові платежі. Якщо вимога Страховика обумовлена невиконанням Страхувальником умов договору страхування, то Страховик повертає йому страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору, з вирахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за цим договором страхування.
- 15.5. У разі припинення дії договору страхування через припинення робіт (п.8.8.2, п.8.10 цих Особливих умов), не усунення недоліків (п.9.3.5 цих Особливих умов), відмову Страховика укласти додаткову угоду (п.9.1.5 цих Особливих умов), Страховик повертає Страхувальнику частину страхового платежу, яка обчислюється пропорційно періоду страхування, що залишився до закінчення строку дії договору, з утриманням 35,0% цієї частини страхового платежу на ведення справи та фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за цим договором страхування.

16. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

- 16.1. Спори за договором страхування між Страховиком і Страхувальником вирішуються шляхом переговорів, а при недосягненні згоди – в порядку, передбаченому законодавством України.
- 16.2. У випадку невиконання або неналежного виконання умов договору страхування сторони договору страхування несуть відповідальність згідно з законодавством України, якщо інше не передбачено договором страхування.

17. ОСОБЛИВІ УМОВИ

- 17.1. Всі повідомлення за договором страхування, передбачені цими Особливими умовами та самим договором, здійснюються сторонами в письмовій формі або іншим способом, що дозволяє об'єктивно зафіксувати або підтвердити факт одержання повідомлення.
- 17.2. Умови, що містяться в цих Особливих умов, але які не включено до тексту договору страхування є його невід'ємною частиною, якщо в договорі страхування прямо вказується, що його укладено відповідно до цих Особливих умов.
- 17.3. У договорі страхування за погодженням сторін може бути передбачено, що окремі положення цих Особливих умов не включаються до нього і, відповідно не поширюється на нього.
- 17.4. У всьому, що не врегульовано цими Особливими умовами, сторони керуються законодавством України.

- 17.5. Зміни та/або доповнення до цих Особливих умов в обов'язковому порядку подаються Страховиком для реєстрації до Уповноваженого органу.
- 17.6. Внесення змін до Особливих умов страхування не впливає на дію Договорів страхування, які були укладені до дати їх внесення.

Зауваження 01. Зауваження до страхування від ризиків стихійних явищ (до п. 3.3.3 Особливих умов)

1. При страхуванні від ризиків стихійних явищ події (стихійні явища), що настали та вчинили руйнівний вплив, як на застраховані об'єкти, так і на матеріальні об'єкти, що знаходяться поблизу, обов'язково підтверджуються висновком гідрометеослужби України або Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС України). Такими подіями є:
 - 1.1. землетрус;
 - 1.2. зсув;
 - 1.3. обвал, каменепад;
 - 1.4. сель, лавина;
 - 1.5. град, злива, тиск снігу;
 - 1.6. буря, шторм, ураган, смерч;
 - 1.7. паводок, повінь, підтоплення;
 - 1.8. інші надзвичайні руйнуючі явища природи, якщо вони передбачені договором страхування.

Кожний із ризиків, зазначених в цьому пункті, вважається застрахованим лише в тому випадку, якщо він передбачений в договорі страхування.

2. Під ризиками, передбаченими цим Зауваженням маються на увазі:
 - 2.1. *землетрус* – пружинні коливання в земній корі чи верхній частині мантії, що викликають коливання земної поверхні, деформацію в земній корі, сила яких перевищує 3 бали по шкалі Ріхтера;
 - 2.2. *зсув* – рух мас порід на схилі під впливом власної ваги та навантаження, що відбувається в результаті зрушення ґрунту;
 - 2.3. *обвал* – раптове обвалювання частини гірських порід через втрату стійкості (може відбуватися в гірських виробітках шахт та поверхні землі);
 - 2.4. *каменепад* – раптове скочування каміння з крутих схилів;
 - 2.5. *сель* – короточасні швидко формуючі руйнівні потоки, що виникають при випаданні дощів або інтенсивному таненні снігу в руслах гірських рік (передгір'ї та гірських районах, у басейнах невеликих рік і логів із великими ухилами тальвегу), що характеризуються різким підйомом рівня води і високим (від 10-15% до 75%) вмістом твердого матеріалу (продуктів обвалювання гірських порід);
 - 2.6. *лавина* – сніжний зсув; маса снігу (в тому числі з камінням і землею), що падає або зісковзує з крутих схилів гір зі значною швидкістю (20-30 м/с) та супроводжується утворенням повітряної передлавиної хвилі;
 - 2.7. *град* – різновид атмосферних опадів, що випадають у літню пору з купчасто-дощових хмар у вигляді щільних крижаних утворень різної величини та форми;
 - 2.8. *злива* – короточасні атмосферні опади, найчастіше у вигляді дощу, що характеризуються великою інтенсивністю (випадання протягом доби опадів у кількості, що перевищує 1 (одну) середньомісячну норму випадання опадів для території, у межах якої знаходяться застраховані об'єкти до 100 мм/год);
 - 2.9. *тиск снігу* – пошкодження або руйнування будівель, споруд під вагою снігу у випадках, якщо тиск снігу перевищив навантаження, що були розраховані і закладені при проектуванні конкретного об'єкта;
 - 2.10. *буря, шторм, ураган* – викликаний погодними умовами рух повітряних мас зі змінною швидкістю, що виникає в зоні циклонів і на периферії великих антициклонів із силою вітру, що відповідає 8 і більше балам за шкалою Бофорта (понад 20,7 м/с), що супроводжується випаданням опадів і приливною хвилею або без них;
 - 2.11. *смерч* – атмосферний вихор у грозовій хмарі, що складається зі швидкообертового повітря (50-200 м/с), часток вологи, піску, пилу;
 - 2.12. *паводок* – порівняно короточасне і нетривале підняття рівня води, що виникає внаслідок швидкого танення снігу, значних дощів. Значний паводок може викликати повінь;

- 2.13. *повінь* – значне підтоплення місцевості в результаті підйому рівня води в річці, озері, морі, що викликається значним надходженням води в період сніготанення або злив, вітрових нагонів води, при заторах;
- 2.14. *підтоплення* – комплексний процес, що виявляється під дією техногенних і, частково, природних факторів, при якому в результаті порушення водного режиму і балансу території за розрахунковий період часу відбувається підвищення рівня підземних вод.
3. За цим Зауваженням **не підлягають відшкодуванню збитки**, що сталися внаслідок:
 - 3.1. землетрусу – у тому разі, якщо Страхувальник не доведе, що при проектуванні, будівництві та експлуатації застрахованих будинків і споруд належним чином були враховані сейсмологічні умови;
 - 3.2. зсуву, осідання або іншого руху ґрунту – у тому разі, якщо вони викликані проведенням вибухових і земляних робіт, видобутком або розробкою родовищ твердих, рідких або газоподібних корисних копалин;
 - 3.3. проникнення в застраховані приміщення дощу, снігу, граду або бруду через незачинені вікна, двері, не відремонтовану покрівлю або інші отвори в будинках, якщо ці отвори не виникли внаслідок настання страхових ризиків, а також затоплення, викликаного недостатньою пропускною здатністю каналізаційних (внутрішніх і зовнішніх) систем;
 - 3.4. пошкодження водою, якщо вони не викликані безпосередньо однією із перерахованих у п.1 цих Зауважень подій. Також не підлягають відшкодуванню збитки, спричинені підйомом або підпором води, зворотним тиском води у водопровідних та каналізаційних мережах;
 - 3.5. паводку, повені, підтоплення – у тому разі, якщо вони викликані недостатньою пропускною здатністю каналізаційних (внутрішніх і зовнішніх) систем, що належать Страхувальнику (Вигодонабувачу);
 - 3.6. падіння конструктивних елементів і уламків (частин) застрахованих об'єктів, викликаного його частковою руйнацією або ушкодженням внаслідок старіння (зносу) цього майна та/або виробничих (будівельних) дефектів;
 - 3.7. проведення вибухових робіт, виїмки ґрунту, засипання пустот або інших земляних робіт.
4. Якщо договором страхування не передбачено інше, то **не підлягають відшкодуванню збитки**, що настали через пошкодження або знищення:
 - 4.1. вітрин, вітражів, скляних стін і інших елементів будинків зі скла;
 - 4.2. предметів, закріплених на зовнішній стороні застрахованих будинків і споруд, таких як: щогли, антени, відкриті електропроводи, рекламні установки, плакатні щити, захисні козирки або навіси вітрин і т.ін. (майно приймається на страхування за окремим списком).
5. У разі страхування від ризиків стихійних явищ, умови цих Зауважень є невід'ємною частиною цих Особливих умов.

**Зауваження 02. Зауваження до страхування від ризику пошкодження водою
(до п.3.3.4 Особливих умов)**

1. При страхуванні від ризику пошкодження водою відшкодуванню підлягають збитки отримані внаслідок пошкодження, втрати або знищення застрахованого об'єкта:
 - 1.1. водою, парами і рідинами що раптово і непередбачувано витекли чи вийшли з труб, установок, резервуарів і сховищ, у тому числі в результаті аварії водопровідних, каналізаційних мереж і опалювальних систем;
 - 1.2. водою і рідинами із системи пожежогасіння внаслідок раптового, непередбаченого, спонтанного включення спринклерної або дренажної системи.
2. За цим Зауваженням **підлягають відшкодуванню**:
 - 2.1. витрати на усунення раптових поломок, що сталися в результаті випадків, передбачених п.1 цього Зауваження, безпосередньо на території страхування. При цьому, в разі необхідності заміни труб по кожному страховому випадку відшкодовуються витрати, що не перевищують вартості заміни 3 (трьох) метрів пошкодженої ділянки труби на дату настання страхового випадку;
 - 2.2. витрати, передбачені п.1 цього Зауваження, на усунення збитків від раптового замерзання трубопроводів, а також сполучених безпосередньо з ними апаратів і приладів, таких як крани, вентиля, баки, ванни, радіатори, опалювальні котли, бойлери і т.д., що знаходяться на території страхування. Витрати на розчищення застрахованих приміщень після страхового випадку відшкодовуються тільки, якщо це обумовлено договором страхування.
3. Якщо це передбачено договором страхування, підлягають відшкодуванню збитки, що сталися в результаті випадків, передбачених п.1 цього Зауваження, завдані машинам, устаткуванню, котлам і електросиловим установкам, що використовуються для промислових і комерційних цілей, а також збитки від пошкодження майна гарячою чи конденсованою парою при поломці систем, передбачених п.1 цього Зауваження.
4. Збитки від раптового включення протипожежних спринклерних систем **покриваються тільки у випадку**, якщо вони сталися внаслідок:
 - 4.1. високої температури, що виникає при пожежі;
 - 4.2. монтажу, демонтажу, ремонту чи зміни конструкції самих спринклерних систем з додержанням відповідних правил техніки безпеки;
 - 4.3. будівельних дефектів чи дефектів самих спринклерних систем, про які не було відомо Страхувальнику.
5. За цими Зауваженнями **Страховиком не відшкодовуються збитки**, що сталися внаслідок:
 - 5.1. пошкодження водою, якщо вони сталися не в результаті зазначених в п.1 цього Зауваження причин (наприклад, при пошкодженні дощовою чи талою водою, прибиранні або чистці приміщень, повені, затопленні або внаслідок підвищення рівня ґрунтових вод), якщо договором страхування не передбачено інше;
 - 5.2. пошкодження з'єднаних з трубопроводами систем, зазначених в п.1 цього Зауваження, апаратів і приладів, таких як крани, вентиля, баки, ванни, радіатори, опалювальні котли, бойлери і т.ін., якщо договором страхування не передбачено інше;
 - 5.3. підвищеної вологості усередині помешкання (цвіль, грибок, тощо);
 - 5.4. термічного розширення (стиску) рідин (парів) внаслідок їх нагрівання (охолодження), якщо гідравлічні системи не обладнані захисними клапанами або розширювальними баками;
 - 5.5. природного зносу, корозії або іржавіння систем, зазначених в п.1 цього Зауваження;
 - 5.6. пошкодження водою, якщо ці події стали наслідком протиправних дій третіх осіб, у разі коли за договором страхування не застрахований ризик, передбачений п.3.3.5 цих Особливих умов.
6. У разі страхування від ризику пошкодження водою, умови цих Зауважень є невід'ємною частиною цих Особливих умов.

Зауваження 03. Зауваження до страхування від ризику протиправних дій третіх осіб (до п.3.3.5 Особливих умов)

1. При страхуванні від ризику протиправних дій третіх осіб відшкодуванню підлягають збитки, отримані внаслідок крадіжки, грабежу, розбою, умисного чи необережного знищення або пошкодження застрахованого об'єкта, в тому числі шляхом підпалу.
2. При цьому Страховик відшкодовує збиток внаслідок *крадіжки* лише в тому випадку, якщо третя особа:
 - 2.1. проникає на застраховані об'єкти, зламуючи огорожу (двері або вікна), застосовуючи технічні засоби (підроблені ключі). Одного факту зникнення майна з території страхування недостатньо для доказу крадіжки;
 - 2.2. зламує в межах застрахованих об'єктів сховища майна, або розкриває їх за допомогою відмичок, технічних засобів, підроблених ключів або інших інструментів, не призначених для відкривання дверей і вікон. Якщо зазначені в цьому пункті дії третьої особи відбуваються в приміщеннях, що використовуються в службових чи господарських цілях не лише Страхувальником і особами, що у нього працюють, а й також іншими особами, то збитки відшкодовуються тільки в тому випадку, якщо це обумовлено договором страхування.
До осіб, що працюють у Страхувальника, прирівнюються члени сім'ї останнього, котрим тимчасово було доручено нагляд за застрахованими об'єктами.
3. За цими Зауваженнями **не відшкодовуються збитки**, що отримані внаслідок:
 - 3.1. дій, що вчинені особами, які мешкають разом зі Страхувальником і ведуть з ним спільне господарство;
 - 3.2. навмисних дій осіб, які знаходяться зі Страхувальником у трудових відносинах, за винятком випадків, коли здійснення і підготування крадіжки, грабежу, розбою проводилися в той час, коли доступ на територію страхування для цих осіб був закритий;
 - 3.3. винних дій Страхувальника.
4. Тільки якщо це передбачено договором страхування, за цим Зауваженням підлягають відшкодуванню витрати внаслідок крадіжки, грабежу, розбою з заміни замків до приміщень, ключі від яких були втрачені внаслідок страхового випадку, за винятком ключів від касових сейфів і броньованих кімнат.
5. За цим Зауваженням підлягають відшкодуванню збитки, завдані втратою, пошкодженням чи знищенням тільки тих застрахованих об'єктів, що в момент настання страхового випадку знаходились на території страхування, обумовленій в договорі страхування.
6. У разі страхування від ризику протиправних дій третіх осіб, умови цих Зауважень є невід'ємною частиною цих Особливих умов.

Зауваження 04. Зауваження до страхування від ризику страйків і масових заворушень (до п.4.2.4 Особливих умов)

1. При страхуванні від ризику страйків і масових заворушень відшкодуванню підлягають збитки отримані внаслідок:
 - 1.1. *страйку* – організованої колективної відмови частини робітників або всіх робітників Страхувальника працювати, що спрямована на досягнення певних цілей. Страйк може супроводжуватися пошкодженням чи знищенням застрахованих об'єктів або призвести до саботажу;
 - 1.2. *саботажу* – свідомого невиконання або умисного недбалого виконання працівниками Страхувальника своїх трудових обов'язків у період оголошеного страйку, що спричинило пошкодження або знищення застрахованих об'єктів;
 - 1.3. *масових заворушень* – протиправних дій великої кількості цивільних осіб (юрби), якими навмисно і відкрито заподіюється шкода здоров'ю третіх осіб, шкода застрахованим об'єктам і чиниться активний опір органам правопорядку.
Підлягають відшкодуванню також збитки, спричинені внаслідок розкрадання майна при грабежах, розбоях, безпосередньо пов'язаних із масовими заворушеннями.
2. За цими Зауваженнями **не підлягає відшкодуванню збитки**, завдані:
 - 2.1. особистому майну робітників підприємства;
 - 2.2. майну, що знаходиться в транспортних засобах;
 - 2.3. биттям скла;
 - 2.4. водою з водоймищ.
3. У разі страхування від ризику страйків і масових заворушень, умови цих Зауважень є невід'ємною частиною цих Особливих умов.